

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vesikulkuneuvorekisteristä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä maaliskuuta 2014 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi vesikulkuneuvorekisteristä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 14/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Laura Aho, liikenne- ja viestintäministeriö
- yksikön päällikkö Merja Koponen, Itä-Suomen aluehallintovirasto
- kehityspäällikkö Pipsa Eklund, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Lapin maistraatti
- Venealan Keskusliitto Finnboat.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vesikulkuneuvorekisteristä sekä kumottavaksi voimassa oleva samanniminen laki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että eräisiin muihin lakeihin tehtäisiin uudesta laista johtuvat tekniset muutokset.

Vesikulkuneuvorekisterin ylläpitäminen siirrettäisiin maistraateilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Ehdotetulla lailla säädettäisiin niistä menettelytavoista, joilla vesikulkuneuvo ja sen moottori rekisteröidään vesikulkuneuvorekisteriin. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaisi rekisteröintitoiminnan järjestämisestä. Se tekisi rekisteröintipäätökset, mutta hankkisi rekisteröintitoiminnan järjestämiseksi tarvittavat avustavat palvelut yksityisiltä tai julkisilta tai yksityisiltä yhteisöiltä. Ulkoista palveluntuottajaa

kutsuttaisiin sopimusrekisteröijäksi. Tarkoitus olisi, että pääasiassa sopimusrekisteröijät hoitaisivat vesikulkuneuvon ja sen moottorin tietojen ja niiden muutosten tallettamisen rekisteriin. Sopimusrekisteröijä hoitaisi myös vesikulkuneuvon rekisteröintitodistusten valmistamisen ja niiden toimittamisen asiakkaille. Ehdotettu laki sisältäisi keskeiset säännökset rekisteröintitoiminnan järjestämisestä ja sopimusrekisteröijien toiminnasta.

Lisäksi ehdotettu laki sisältäisi säännöksen, jolla vahvistettaisiin voimassa oleva merilain mukainen käytäntö, joka koskee oikeutta käyttää vesikulkuneuvossa Suomen lippua. Ehdotetun lain mukaan vesikulkuneuvorekisteriin rekisteröity vesikulkuneuvo ei voisi enää olla samanaikaisesti rekisteröitynä alusrekisterilain

mukaisessa alusrekisterissä tai merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetussa laissa tarkoitettussa kalastusalusrekisterissä.

Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin ehdotetulla lailla valtuudet antaa teknisluonteisia määräyksiä määräytyissä asioissa.

Ehdotetulla lailla ei muutettaisi vesikulkuneuvorekisterin käyttötarkoitusta ja vesikulkuneuvon tai sen moottorin rekisteröinnin perusteita eikä tehtäisi uusia poikkeuksia velvollisuuksien rekisteröidä vesikulkuneuvo.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksessä ehdotetaan, että vesikulkuneuvorekisterin ylläpitäminen siirretään maistraateilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vesikulkuneuvorekisteriin on tällä hetkellä merkitty noin 180 000 vesikulkuneuvoa. Vuosittain rekisteriin tehdään yhteensä noin 25 000 rekisteri-ilmoitusta, joista ensirekisteröintejä on noin 9 000 ja omistajan tai haltijan vaihdoksia noin 12 000. Esityksen mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto vastaisi jatkossa rekisteröintitoiminnan järjestämisestä, rekisterin ylläpidosta ja rekisteröintipäätöksistä. Liikenteen turvallisuusvirastolla on jo nykyisin monia liikennesektorin rekistereitä koskevia tehtäviä, ja valiokunta pitää ehdotusta tältä kannalta nykytilannetta selkeyttävänä ja viraston osaamiseen ja asiantuntemukseen hyvin sopivana. Esityksen tarkoituksena on myös helpottaa rekisteröintimenettelyä, parantaa rekisterin tietosisältöä sekä ehkäistä rekisterin väärinkäytöksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto hankkisi tarvittavia avustavia rekisteröintitehtäviä ja teknisiä toimenpiteitä varten palveluita sopimusrekisteröijinä toimivilta palveluntuottajilta. Valiokunta pitää tätä ehdotusta hyvänä mm. vesikulkuneuvorekisteriin liittyvien rekisteröintipalveluiden alueellisen saatavuuden kannalta. Esityksen mukaan sopimusrekisteröijä voisi olla yksityinen tai julkinen palveluntuottaja. Valiokunta pitää asianmukaisena, että asiakkaiden oikeuksien turvaamiseksi kaikkien sopimusrekisteröijien on huolehdittava paitsi asiakkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta myös siitä, että ne noudattavat julkista hallintotehtävää hoitaessaan viranomais-

ten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), henkilötietolakia (523/1999), hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) sekä saamen kielilakia (1086/2003).

Valiokunta pitää erittäin hyvänä, että esityksen myötä pyritäisiin lisäämään sähköisten menettelytapojen käyttöä rekisteriin liittyvässä asiointissa. Jatkossa vesikulkuneuvon rekisteröinti olisi esimerkiksi mahdollista hoitaa sähköisesti jo kulkuneuvon hankinnan yhteydessä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan asiakkailla olisi jatkossa mahdollisuus valita joustavasti kolmen eri asiointitavan välillä: asioimalla fyysisesti sopimusrekisteröijän luona, sähköisen palvelun kautta tai lähettämällä lomakkeet perinteiseen tapaan postitse.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että 1. lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentin mukaan rekisteröitävää vesikulkuneuvoa ei saa käyttää vesiliikenteessä ennen kuin se on merkitty rekisteriin. Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin tuotu esille, että vesikulkuneuvoja on käytännössä saatettu jossain määrin käyttää vesiliikenteessä rekisteri-ilmoituksen tekemisen jälkeen, vaikka kulkuneuvoa ei olisikaan vielä ehditty merkitsemään rekisteriin. Valiokunta pitää tärkeänä, että tämän kaltaiset ongelmat pyritään ratkaisemaan käytännön toimenpitein esim. siten, että jatkossa Liikenteen turvallisuusviraston sopimusrekisteröijä, jolla esityksen mukaan olisi jatkossa suora käyttöyhteys vesikulkuneuvorekisteriin, merkitsee heti rekisteri-ilmoituksen vastaanottamisen yhteydessä rekisteröinti-ilmoitusta koskevat tiedot vesikulkuneuvorekisteriin.

Valiokunta katsoo, että asiointi sopimusrekisteröijien luona ja käytännön rekisteröintimenet-

telyt tulee järjestää asiakkaiden kannalta siten, että heille aiheutuu toimenpiteistä mahdollisimman vähän vaivaa. Valiokunta toteaa, että jatkossakaan ei tule edellyttää tarpeettomia uudelleenrekisteröintejä ja esimerkiksi rekisteritunnusten hallinnointi tulee voida järjestää siten, että rekisterikilpiä ei tarvitse vaihtaa ilman erityistä syytä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että asiakkaita on tärkeää myös informoida riittävästi tulossa olevista muutoksista huolehtimalla asianmukaisesti uudistusta koskevasta tiedottamisesta.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Lakiehdotus

3 §. *Rekisteröitävät vesikulkuneuvot.* Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille eräitä Tenojoella käytettävien veneiden rekisteröintiin liittyviä erityiskysymyksiä. Tenojoen veneiden rekisteröintivelvollisuus perustuu Suomen ja Norjan väliseen sopimukseen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä ja sopimukseen liittyvän kalastussäännön 8 §:ään sekä sopimuksen voimaansaattamista koskevaan lakiin (93/1989) ja asetukseen (94/1989).

Nyt käsitellyssä olevan esityksen 1. lakiehdotuksen 3 §:ssä taas säädetään, millaisten vesikulkuneuvojen rekisteröintiin on olemassa velvollisuus ehdotetun vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain perusteella. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vesikulkuneuvorekisteriin voi-

taisiin kuitenkin käytännössä merkitä myös sellainen vesikulkuneuvo, jonka rekisteröintiin ei ehdotetun lain mukaan ole velvollisuutta. Näin ollen myös Tenojoella käytettävät vesikulkuneuvot voitaisiin jatkossakin rekisteröidä vesikulkuneuvorekisteriin. Mahdollisten tulkintaongelmien välttämiseksi valiokunta kuitenkin ehdottaa, että esityksen 3 §:ään lisätään uusi 2 momentti, jonka mukaan vesikulkuneuvorekisteriin voidaan merkitä myös sellainen vesikulkuneuvo, jonka rekisteröintiin ei ole tämän lain nojalla velvollisuutta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisina paitsi 1. lakiehdotuksen 3 § muutettuna seuraavasti:

3 §

Rekisteröitävät vesikulkuneuvot

(1 mom. kuten HE)

Vesikulkuneuvorekisteriin voidaan merkitä myös sellainen vesikulkuneuvo, jonka rekisteröintiin ei ole tämän lain perusteella velvollisuutta. (Uusi)

LiVM 4/2014 vp — HE 14/2014 vp

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kalle Jokinen /kok	Suna Kymäläinen /sd
vpj.	Osmo Kokko /ps	Janne Sankelo /kok
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Hanna Tainio /sd
	Thomas Blomqvist /r	Eila Tiainen /vas
	Markku Eestilä /kok	Ari Torniainen /kesk
	Ari Jalonen /ps	Reijo Tossavainen /ps
	Jukka Kopra /kok	Oras Tynkkynen /vihr.
	Merja Kuusisto /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.